

відповідальність за якість продукції несуть самі виробники. Запозичення передового досвіду у сфері соціальної відповідальності та запровадження європейських стандартів в Україні дозволить суттєво покращити рівень розвитку вітчизняного бізнесу і змінити життя всіх українців на краще.

Список використаних джерел

1. Аделькин Ф. *Результаты исследования социальной ответственности украинского бизнеса* / Ф. Аделькин. – К. : Блакить, 2005. – 349 с.

2. *Корпоративна соціальна відповідальність та екоменеджмент компанії “MARKISCHEES LANDBROT”*, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.landbrot.de/>

3. *Інтернет-сторінка компанії «Bombardier Inc.*», присвячена корпоративній відповідальності бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bombardier.com/>

Мар'яна ГРАБОВЕЦЬКА
науковий керівник
к.е.н., викл. Сабецька Т.І.
ІФННІМ ТНЕУ

КОРУПЦІЙНІ ПРОЯВИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ СУСПІЛЬСТВА

Корупційні прояви у національній економіці – досить гостра проблема у суспільстві, адже вони є причиною бідності країни та перешкоджають її подоланню, загрожують національній безпеці України, впливають на ефективність системи державного управління, функціонування органів державної влади й місцевого самоврядування, підривають усталені основи правопорядку, захищеність прав і свобод громадян.

Корупція виступає одним із негативних чинників, що перешкоджають економічному, політичному та соціально-культурному розвитку країни. Тому виникає необхідність дослідження явища корупції з різних точок зору та її вплив на розвиток держави загалом.

Так, великий тлумачний словник сучасної української мови подає кілька визначень поняття “корупція”, а саме: “корупція – це діяльність осіб, уповноважених на виконання функцій держави, спрямована на протиправне використання наданих їм повноважень для одержання матеріальних благ, послуг, пільг та інших переваг”; “корупція – це пряме використання посадовою особою свого службового становища з метою особистого збагачення”; “корупція – підкупність, продакність урядовців і громадських діячів” [1].

Під корупцією Марич Є.В. розуміє “використання особою наданих їй повноважень та пов'язаних з цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб, або відповідно до пропозиції чи надання неправомірної вигоди такій особі

або на її вимогу іншим юридичним чи фізичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй повноважень та пов'язаних з цим можливостей” [3, с. 11]. На мою думку, корупція – це протиправна діяльність, спрямована на задоволення своїх власних інтересів шляхом порушення прав та обов'язків інших, що передбачає відповідальність перед законом.

Неурядова міжнародна організація по боротьбі з корупцією та дослідженню рівня корупції по всьому світу Transparency International оприлюднила результати нового Індексу сприйняття корупції у 2014 р.: “26 балів зі 100 можливих і 142-ге місце з 175 позицій - такі показники України в нинішньому Індексі сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index) від Transparency International. Україна вкотре опинилася на одному шаблі з Угандою і Коморськими островами як одна з найбільш корумпованих країн світу”, – йдеться у звіті організації [4]. Умови для ведення довгострокового бізнесу в Україні значно погіршилися, причиною чого є корумпований протекціонізм і злиття політичних та бізнес-інтересів.

Такі невтішні результати, на думку міжнародної антикорупційної спільноти, викликані малопомітним кроком у руйнуванні корупційних схем, отриманих у спадок від всіх владних режимів часів незалежності України. Адже, незважаючи на “зміну фасаду”, Україна далі тупцює на місці. Нещодавно ухвалені закони поки що не дали відчутних результатів в антикорупційній боротьбі.

Основними проблемами, що загострюються та впливають на розвиток корупції, є:

- недосконалість системи ринкової економіки: в Україні ресурси зосередженні в руках великих компаній, що витісняють конкуренцію з ринків ;

- недоліки в податковому законодавстві, для подолання яких необхідно запровадити незмінні правила ведення бізнесу для всіх учасників ринку, податкові канікули тощо;

- непрозорість державних тендерів: відсутня можливість контролювати, яким чином і на що витрачаються сплачені до бюджету кошти, тому доцільно, щоб державні підприємства при проведенні тендерів публікували дані про те, що вони купили, у кого і за якою ціною;

- надмірна кількість контролюючих органів у системі ведення бізнесу, скорочення яких насамперед призвело б до скорочення витрат держбюджету на їх утримання, а по-друге сприяло б спрощенню процедури створення бізнесу різних форм власності;

- комп'ютеризація систем обліку і звітності, та дозвільних документів задля запобігання корупційних проявів: оскільки отримання дозволів, ліцензій та інших документів безпосередньо пов'язане із незаконною діяльністю державних службовців, що проявляється у вигляді хабарництва, тому виникає необхідність створення такої системи контролю, яка б виключала безпосередній контакт між людьми.

На чітку вимогу суспільства з метою подолання корупції в Україні три місяці тому парламентарі прийняли рішення про створення Національного

антикорупційного бюро (НАБ). Це новий автономний правоохоронний орган, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності та запобігання вчиненню нових. Основним завданням Національного антикорупційного бюро є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці [2].

Не менш важливими, на нашу думку, є такі заходи боротьби з корупцією в Україні:

- запобігання проявам корупції в приватному секторі за рахунок удосконалення системи адміністративної відповідальності за корупційні правопорушення;

- створення сприятливих умов праці, що призвели б до зменшення корупційних проявів у суспільстві;

- зниження рівня корупції за рахунок контролю в зонах підвищеного корупційного ризику в усіх сферах суспільного життя.

- співпраця з міжнародними державами у сфері запобігання і протидії корупції.

Слід зазначити, що дієвість методів боротьби з корупцією залежить не тільки від законодавчої бази, а головне від рівня практичного впровадження цих методів в суспільно-економічне життя країни. Щоб ефективно впровадити методи боротьби з корупційними проявами в Україні необхідно скористатись досвідом країн, які знизили рівень корупції, а також забезпечити рівень довіри населення, запроваджуючи такі заходи як забезпечення сприятливих умов праці, скасування недоторканості урядовців, введення санкцій за порушення наданих держорганам повноважень, встановлення рівня заробітної плати відповідно до виконаних завдань, сприяння розвитку засад демократії в населення.

Отже, корупція – це економічне явище, що носить протиправний характер та призупиняє соціально-економічний розвиток демократичної держави. Звідси виникає актуальність та необхідність дослідження корупції як нерационального використання людського капіталу та інтелектуальної власності суспільства. Також не менш важливим завданням є розробка системи ефективних і, головне, дієвих заходів по боротьбі з корупцією у всіх сферах суспільно-політичного життя нашої країни.

Заходи по боротьбі з корупцією необхідно втілювати в соціально-економічну сферу всіма можливими як профілактичними, так і регресивними способами, оскільки цей процес потрібно викорінювати зі всіх сфер суспільного життя. Саме тому виникає необхідність у створенні досконалого апарату управління, який обмежував би тінізацію економіки, а також у забезпеченні відкритого публічного доступу до інформації, яка стосується державних розрахунків, шляхом створення моніторингової системи надходжень, що виключала б можливість виникнення корупційних проявів.

Список використаних джерел

1. *Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел*. – К.: ВТФ Перун, 2003. – 1440 с.
2. Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» від 28.12.2014, № 77-VIII (Із змінами, внесеними згідно із Законом)
3. *Марич С.В. Боротьба з корупцією: посібник для державних службовців / Марич С.В., Марчук Р.П.* – К.: 2011. – 66 с.
4. *Transparency International Ukraine: Індекс корупції 2013* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ti-ukraine.org/content/4036.html>

Ірина ЛЯХОВИЧ
науковий керівник
к.е.н., викл. Сабецька Т.І.
ІФННІМ THEY

ЕВОЛЮЦІЙНИЙ РОЗВИТОК РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

Торгівельна діяльність як одна з найважливіших складових господарського комплексу України, від якої залежить якість життя, розвиток економіки та її конкурентоспроможність, сьогодні проходить динамічний трансформаційний етап посткризового розвитку.

Традиційно рушійною силою розвитку національної економіки вважається виробництво. Однак, визнаючи значимість галузей виробничої сфери, не слід применшувати роль торгівлі, завдяки якій стає можливим дотримання балансу між виробництвом і споживанням, формується суттєва частка валової доданої вартості в Україні, забезпечується робочими місцями економічно активне населення.

Важливий показник значимості галузі – кількість робочих місць, яке вона генерує. За цим показником торгівля займає одне з провідних місць, адже є одним з найбільших в країні роботодавців. Так, у 2014 р. в торговельній сфері були працевлаштовані 152,2 тис. осіб (19,9% усіх працевлаштованих громадян України). За кількістю зайнятих працівників торгівельна галузь посідає друге місце в економіці, поступившись лише промисловості. Щоправда рівень заробітної плати в галузі є на 12% меншим за середню зарплату в Україні. [4].

На сучасному етапі розвитку економіки України відбувається динамічне зростання роздрібною торгівлі. Вона є надзвичайно гнучким видом діяльності, що здатен якнайшвидше адаптуватися до змін у ринковому середовищі й одночасно ефективно виконувати своє основне призначення – підвищувати якість життя завдяки своєчасному задоволенню запитів кожного споживача. Разом з тим подальший розвиток роздрібною торгівлі неможливо дослідити без аналізу її попереднього шляху.

Етапи формування роздрібного сектора в Україні досліджуються багатьма вченими. Так, І. Бубенець виділяє 4 етапи: 1-й (1991–2000 рр.) – реформування торгівлі; 2-й (2000–2004 рр.) – стабілізація в розвитку торгівлі; 3-й (2004–2007 рр.) – розвиток і якісні зміни в торговій галузі; 4-й (з 2008 і